

BALTIC SEA 2020'S VISION FÖR FÖRVALTNING AV ÖSTERSJÖN

Fiske styrs idag utifrån Östersjöns miljö och dess behov, och inte med bas i ekonomiska överväganden. Östersjöregionen är föregångsregion i Europa och har etablerat en integrerad förvaltning som å ena sidan möjliggör människans användning av det som ekosystemet producerar och å andra sidan säkrar att alla arter, livsmiljöer och strukturer skyddas och finns i sådan omfattning att de fortlever i överskådlig framtid. Fiskbeståndens möjlighet att återfå sin karaktäristiska struktur, funktion och produktivitet har ökat avsevärt och därmed stärkt dess motståndskraft för andra miljöstörningar. Torskbestånden har brett ut sig och är återigen så stora att de kan kontrollera bytesfiskar, främst skarpsill.

Östersjöregionen har arbetat målmedvetet med att genomföra ekosystemansatsen samt sammanfört olika nyttjare av havets resurser för gemensam diskussion om problem, effekter och åtgärder. Ett regionalt forum bestående av representanter för regeringar i regionen, fiskare, forskare och miljöorganisationer arbetar för att löpande anpassa förvaltningen till de förlopp och förändringar som sker i miljön och omvärlden. Detta har uppnåtts genom fleråriga förvaltningsplaner samt genom införandet av åtgärder såsom:

- Minskning av överkapacitet i fiskeflottan och införande av åtgärder som anpassar kapaciteten till balans med resursen (bl.a. handel med fiskerätter)
- Avveckling av subventioner inom fisket
- Förbud mot utkast och uppgradering

Kontrollsamarbetet i Östersjöregionen har lyckats förhindra det illegala fisket samtidigt som konsumenter ställer krav på lagligt fångad fisk. Globala kvalitetsmärkningar, som MSC, har varit avgörande för att skapa spårbarhet och på så vis öka värdet av fisken.

Jordbrukets gödslings och brukningsmetoder skiftar beroende på lokal och säsong för att minimera läckage av näringsämnen till Östersjön. Påverkan från t.ex. kemikalier och sjöfart regleras effektivt för att säkerställa att ekosystemets kvalitet och produktionsförmåga uppnås.

HÅLLBAR FÖRVALTNING

I dagens system finns en märklig avgränsning mellan fisk, fiske och havsmiljö - det är nästan som att säga att "fisken lever inte i havet". Fisken ses som en resurs som skall utvinnas, men det ekosystem som fisken ingår i, och i vilken fisken dessutom är en hörnsten, ingår inte i bedömningen om hur mycket som skall utvinnas. Denna avgränsning har fört oss till dagens situation. Den marina miljöns komplicerade väv, som sammanbinder arter och livsmiljöer, måste vara en självklar del av fiskeriförvaltningen.

Inom ramen för vanligt sunt förnuft förstår de flesta att bristen på torsk i Östersjön är en miljöfråga, dvs resultatet av ett omfattande fiske påverkar Östersjöns miljö. Det är odiskutabelt att fisk är en viktig del av Östersjöns miljö och att fiske påverkar denna miljö. För mycket torsk har tagits upp ur havet och som konsekvens har relationerna mellan arter i födoväven ändrats; när torsken har fiskats ut har skarpsillen ökat vilket medfört minskade mängder djurplankton som bidragit till en ökning av växtplankton.

Om ekosystemansatsen tillåts gälla som vetenskaplig grund för beslut, så kommer det att hjälpa förvaltarna av fiske och havsresurser att fatta beslut som beaktar regimskiften mellan arter och i näringsväven.

Östersjöns miljö är i dåligt skick och på grund av det mångåriga överfisket måste den miljö som producerar fisk tillskrivas en skyddsvärd roll. Den samhällsekonomiska nyttan av Östersjöfisket är begränsad, vilket ytterligare talar för att sociala och ekonomiska överväganden är sekundära. Om miljön inte kan upprätthålla produktionen av resursen så omöjliggörs fiskets ekonomi helt och hållet. En god havsmiljö är en förutsättning för att vi ska ha fisk överhuvudtaget.

Baltic Sea 2020 anser att det är av avgörande betydelse att reformen av fiskeripolitiken säkerställer den ekologiska hållbarheten som förutsättning för fisket. Det innebär i sin tur en övergång till ett uttag reglerat av "maximal hållbar avkastning" och försiktighetsprincipen. För att lyckas måste de avgränsningar som delar miljöförvaltning och fiskeförvaltning brytas ner.

KONTROLLFÖRORDNINGEN

Den kontrollförordning som är under utarbetande av kommissionen välkomnas givetvis – krafttag mot illegal och orapporterat fiske krävs! Dock är det anmärkningsvärt att kopplingen till reformen av fiskeripolitiken inte görs tydligt. Med förhoppning om att reformen blir så progressiv som Kommissionen uttryckt **anser Baltic Sea 2020 att kontrollförordningen tydligt kopplas ihop med CFPn, t.ex. bör en anpassning av regelverket läggas 2014 för att minska fördröjning av nya åtgärder.**

MARKNADSANPASSAD FISKERINÄRING

Avståndet mellan fiskare, forskare och förvaltare är för stort idag. Beslut om tekniska regleringar fattas av ministrar långt ifrån fiskelägena och det är närmast omöjligt att effektivt och snabbt ändra regler om förutsättningar i miljö eller bestånd ändras. Dessutom stimuleras näringen genom ett omfattande system av subventioner vilket omöjliggör marknadsanpassning av produktion, varor och tjänster.

Baltic Sea 2020 anser att subventionerna måste avvecklas. Den nuvarande ordningen, med påföljande kapacitetsnivå, skadar miljön och är som ekonomiskt system svårt att försvara. När subventioner avvecklas sker en "automatisk" reglering av flottans kapacitet, baserad på tillgång och efterfrågan. Denna avveckling bör pågå under en övergångsperiod om – förslagsvis 5 år. Baltic Sea 2020 anser att det enda tänkbara stödet är en tidsbegränsad subvention för skrotning av båtar. Därtill visar tillämpning i andra länder att handel med fiskerätter kan underlätta anpassning av kapaciteten till fiskeresursen.

REGIONAL FÖRVALTNING

För att stärka ansvarsskyldighet och delaktighet bör ett regionalt förvaltningssystem inrättas. Beslutsfattandet ska delegeras från Ministerrådet till detta forum. Ett forum för regional förvaltning är en vidareutveckling av RACen och bör inkludera representanter från – regeringar i regionen, fiskare, forskare och miljöorganisationer. HELCOM, som ansvarar för miljöövervakning och miljöåtgärder i havet, bör ges en särskild roll i arbetet med att ta fram underlag så att en klar bild ges av miljötillståndet.

Den regionala förvaltningsorganisationens målsättning bör vara att återuppbygga överfiskade bestånd samt genomföra åtgärder som löpande anpassas till förändringar i Östersjöns ekosystem. Detta förutsätter fleråriga förvaltningsplaner samt genomförande av åtgärder såsom:

- Minskning av överkapacitet i fiskeflottan och införande av åtgärder som anpassar kapaciteten till balans med resursen (bl.a. handel med fiskerätter)
- Avveckling av subventioner inom fisket
- Förbud mot utkast och uppgradering
- Kontroll och uppföljning av hela produktionskedjan måste säkras med hjälp av spårbarhets och märkningssystem, som exempelvis MSC